

In C. Plinii Naturalis histriae septimum librum, quem de homine, & rebus ab eo inuentis, deq[ue] miris gentium figuris conscripsit, ad notata / nuper non citra puluerem per Georgium Pictorium Villinganum doctorem medicum congesta, & nunc primùm in lucem edita.

Contributors

Pictorius, Georg, approximately 1500-1569.
Henricpetri, Sixtus.
Officina Henricpetrina.

Publication/Creation

Basileae : Per Sixtum Henricpetri, Anno salutis humanae M.D. LXIX. mense Augusto.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/fg5subsu>

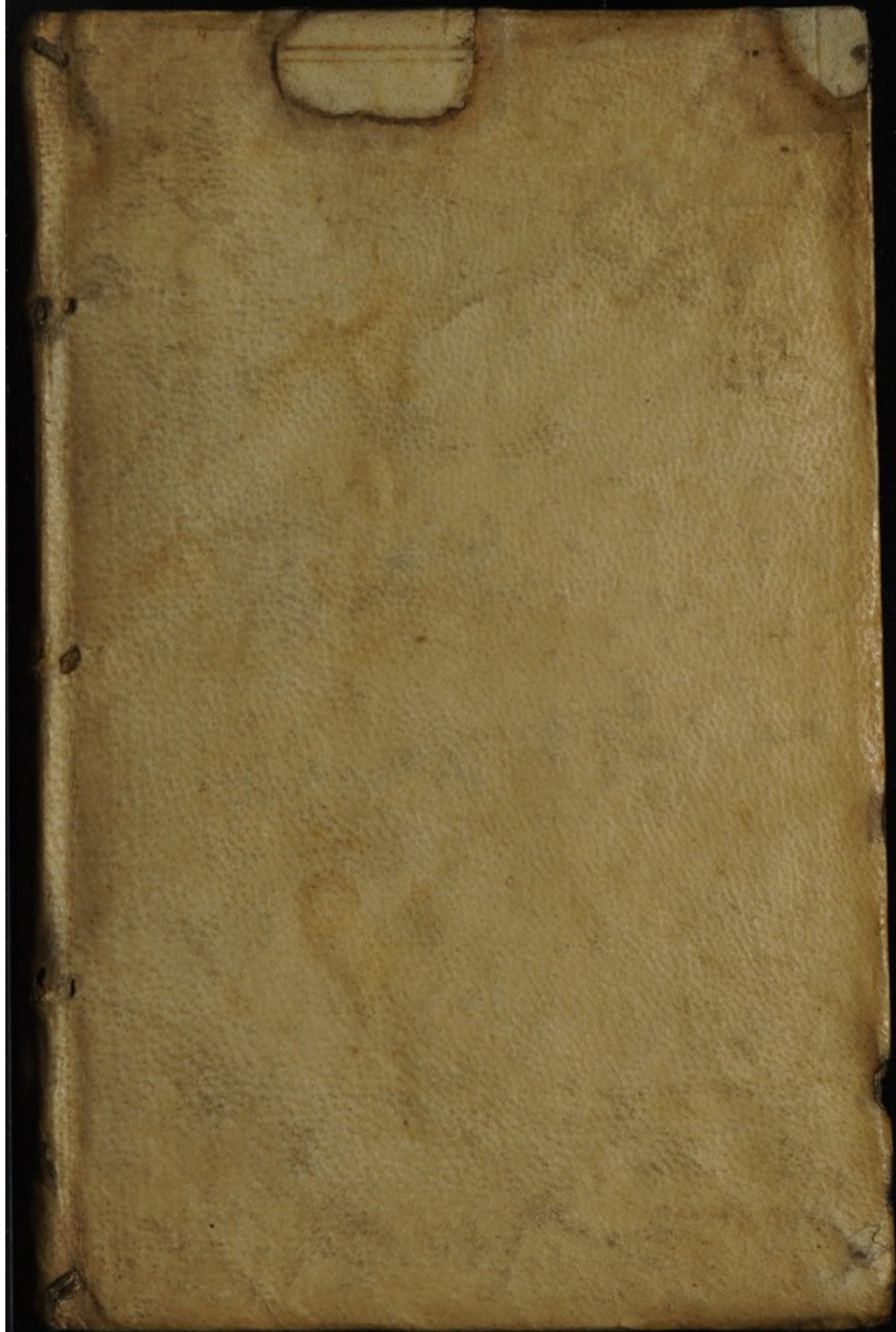
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

1569

A. x x x v

16/p

5017/A

PICTORIUS, G.

36121

~~Hyacinthi Cornetti Lucensis~~
~~Spedie medicinae Publicae~~
~~faciens anno 1708~~ 1-10

1. The first part of the book is a
history of the city of London, from
its first settlement to the present
time. It is written in a clear and
concise manner, and contains many
interesting particulars of the city's
history and antiquities. The second
part of the book is a description of
the city's present state, and of the
improvements which have been made
in it since the first part was written.
The third part of the book is a
description of the city's future state,
and of the improvements which are
expected to be made in it in the
future. The book is a valuable
work, and is highly recommended to
all who are interested in the history
and antiquities of the city of London.

THE HISTORY OF THE CITY OF LONDON

I
T
S
E
tat

Pla
ad
in
for
G.
con
mi
the
the

IN C. PLINII NA-
TURALIS HISTRIAE
SEPTIMUM LIBRUM ADNO-

tata quædam, non citra puluerem nunc
recens in lucem, per Georgium Pi-
ctorium Doctorem Medi-
cum, publicata,

IN PROEMIUM.

T non sit satis æstimare, an na-
tura melior parens homini
fuerit, an tristior nouerca.)

Quemadmodum hoc loco Pli-
nius naturam dubitanter ceu
nouercam conuitijs proscin-
dit, sic & Lucretius in quin-
to suorum librorum agit, &

Plutarchus quoque, sed argumento adoxo Gryllum *Plutarchus*
aduersus Vlysseni bruta hominibus potiora facientem, *in naturam*
inducens, quam autem diuinorum munerum hi æstima-
tores æqui fuerint, etiam magnam sapientiam profes-
si, Plato philosophorum omnium scientissimus lucide *Plato pro*
commonstrat, quando gratias agit naturæ, quod se ho- *naturæ.*
minem rationis capacem, non bestiam eiusdem exsor-
tem, creauit. Innuens contra præfatos, hominem rem
esse, quam natura ceteris intentius, curiosiusq; ample-

A

xa sit;

Homo perfectior & absolutior quavis creatura
 perfectior qua iudicetur, quæ cœli ambitu contineatur. Et adeo ut e-
 uis natura. tiam alij non defuerint qui cœlo hominem præstantio-
 rem dixerint. Nemo inficias it, ea quæ à Plinio sunt e-
 numerata incommoda homini incumbere, contra au-
 tem homini prudentia inest, inest ratio, & diuinior
 mens, quibus brutis statim ab ortu uestitis, dominatur.
 Nam in eiusdem cedit emolumenta ceruorum agilitas,
 canum sagacitas, piscium natando celeritas, taurorum
 impetus, aquilæ uisus percelebris, leporumq; pernicia-
 tas. Huic Plinij loco planè aduersatur Lactantius Fir-
 mianus in libro de Opificio Dei primo capite tertio.
 Et Galenus medicorum alpha libro de usu partium
 corporis humani, fermè in primo libri ingressu. Cri-
 spus Salustius in procemio belli Iugurthini, Taceam Se-
 necam, qui tales naturæ calumniatores non solum in-
 gratos nominat, sed etiam insanos. Quæ de hominis
 præstantia Cordubensis princeps Auicenna habet &
 huc adponere libet, habet enim prima tertij doctrina
 tertia, corporis humani constitutionem temperatiore
 esse, quàm uel sit usquam, uel possit esse omnino, addi-
 ta etiamnum uirtutum dispositione congrua quibus
 agat patiaturq;.

Lactantius
 & Galenus
 contra Pli-
 nium.

Seneca con-
 tra naturæ
 calum.

Ritus de
 pueris recē-
 ter natis.

Et in nuda humo natali die abijcit.) Hic ritum an-
 tiquitus obseruatum tangit Plinius, quem talem fuisse
 Macrobius primo symposiacorum scribit, Vt infantes
 iam primum enatos terram attingere curarent. Opem
 ue decam, ut nascentibus opem ferret, sinu eos excipi-

Adnotata.

§

ent inuocarent, quos, siquidem non uocem prius dare putabant quam terram attigissent. Simile diuus Augustinus habet de Leuana dea quam pueris de terra leuandis præfuisse scribit ciuitatis diuinæ quarto libro.

At Hercule risus præcox.) Plinij tempore uiris iu Per Hercu rare per Herculem & foeminis per Castorem utriusq; lē uiri per per Pollucem popolare fuit uelut A. Gellius noct. At= Castorem ticarum undecimo libro abunde scribit 6. cap. foemin.

Ad uagitus statim.) De iam primam enatis C. Iu- Solinus Plinius Solinus, quem Seruius Plinij simiam uocat, in po- nij simia. lyhistore tertio capite eadem cecinit, per hæc uerba.

Nascentium, inquit, prima uox est uagitus. Lætitie e- Risus infan- tim sensus in quadragesimum differtur diem. Cur au- tis quando. tem statim uagitus edat, qui uelit, Alex. Aphrodisæum legat problem. 64.

Risus ante quadragesimum.) Hic sibi diuersus est Plinius sibi Plinius. Nam uelut auum suum Crassum nunquam ri- diuersus. sisse Solinus scribit & inde Agelastum fuisse dictum, Agelastus sic hoc septimo libro decimo sexto capite zoroasten Crassus. eodem die risisse scribit, quo genitus fuerat. Zoroastes

Vnam tantum ob culpam.) Nostrates theologi in in die pri- originale peccatum id totum reijciunt. quemadmo- mo risit. dum affabre legitur apud diuum Augustinum, quarto libro contra Iulianum, & libro secundo capite quar- to ciuitatis Dei, apud Lactantium libro de Opificio Dei cap. 3.

Quando homini uox.) Quando homini uox e- mini uox eo- mergat, Macrobius in somnia Scipionis ostendit, in- mergat.

A 2 quit

Post septem quit enim capite sexto. Post septem menses incipiunt menses inci infantes ex mandibulis dentire, post bis septem; sedent piunt dētire. sine casus timore, post ter septem sonus eis in uerba prorumpit; & post quater septem, non solum stat firmiter, sed perfecte incedunt, De hac re multa Aristo. problematum. Sectione decima.

Iam morbi tot) Quot morborum, tot emerse sunt myriades homini ultores. Naturam redarguendam minime censemus. Scribit enim A. Gellius sexto noct. At-
 ropter ticarum capite, primi libri, eiusdem non fuisse principia morbos natura non redarguenda. pale intentum aut consilium, ut sit hominem mollem faceret, quod facile a quauis re laderetur, & singulis fortunæ ictibus morbos inducendo esset obiectus, sed quia operis subtilissimi postularit utilitas, caput & totum corpus extenuissimis ossiculis compinxerit, quæ per accidens faciant, ut tota strues extrinsecis noxis et offensionibus facile noxam percipiat. Haud aliter, dicens, ac cytharæ instrumento musico eueniat, quæ, licet subtilissimum & optimè sonans artificis sit opus, tamen quia ex multis ob necessitatem tabulis & diuersis constet fidibus, ob leuem quamuis occasionem in fringitur aut contaminatur, nullam uim resistendi obtinens. Theologi dissolutam per primos parentes in prothoplasten obedientiam morborum causam afferunt, dum in prima hominis plasmatione humores, corporis materiam, æquales fuisse & concordēs scribunt, qui fracto plastis edicto, in æquales, & discordes euaserint, ut corpus non solum morbosum fieret, sed mortale quoque

le quoque. De morborum origine Hieronymus Ma- Hieronym.
 gus quoque disputat, in libro primo de exustione mun Magus mor
 di capite sexto. Poeta Promothea & fratri suo Epime borum cau
 theo hanc notam imprimunt, adducentes Pandoræ sas ostendit
 Flascum seu pixidem, potissimum Hesiodus.

Tot medicinae excogitatae.) Non solum per homi
 nes, sed Deos quoq; & diuersa animalia, uelut Plinius
 libro 8. cap. 27. ostendit

Itaque multi extitere qui non nasci.) Epicurei exi
 stimauerunt homini duo optima fore. Primum non na Hominē
 sci, secundum ocissimē natum mori. Istorum Tullius in duo opti-
 primo Tusculanarum questionum in fine meminit. ma.
 De Syleno fabulam quandam adducens, quem à My- De Syleno
 da rege captum hoc ei muneris pro sua missione dedis- & Myda fa
 se scribit, eumq; docuisse: Non nasci homini optimum, bula.
 Proximum autem, natum quā primum mori. In ean-
 dem sententiam Euripides scribit, quæ Erasmus sic Euripides:
 uertit:

Non nasci omnino, quā primum mortalibus, atq;

Haud unquam solis cernere triste iubar.

Verū ubi sis natus quā primum uisere manes.

In hac opinione & Thraces fuisse dicuntur, quibus Thracum
 mos erat in lucem editos, lachrymis, gemitibusq; pro- mos.

sequi, mortuos conuiujs & tripudijs. Trausos gentem Trausorū
 Thracibus finitimam, Herodotus quinto siue historiae ritus.

libro, eundem obseruasse ritum docet, dum edito in-
 fante, propinqui circumfidentes cum ploratu comme-
 morent calumnitatum illi perferendum sit uitam in-

A 3 gressu.

gresso. Contra defunctum hominem cum lusu, letitiâq;
effidentes, non sine cōmemoratione quàm multis ma-
lis ac miserijs subductus sit morte.

**Homo recē
ter natus ta-
bula.**

Hominem scire nihil, sine doct.) Hominem recen-
ter natum tabulam quidam dixerūt philosophi in qua
nihil uel pictum, uel scriptum sit. Lucretius in quinto
suorum poematum, hominis iam primum editi pul-
chrè ignorantiam edocet. Et diuus Augustinus uigesi-
mo primo, ciuitatis Dei capite 14.

Vni sepulturæ cura atque etiam post se defuturo.)
Arguit Iuuenalis eos qui sepulturis et eorundem titu-
lis, cito interituris, gaudent, decima satyra, Textus ha-
bet post se de futura. Vbi defuturæ id est interituræ se-
pulturæ legendum censemus sepulturæ.

Pulchra Cetera animantia in suo genere probe degunt.)
hec Plinij Hunc Plinij locum eleganter Iuuenalis Satyra decima
imitatio. quinta imitatur, sic quidem:

Sed iam serpentum maior concordia, parcit
Cognatis maculis, similis fera, quando leoni
Fortior eripuit uitam leo? quo nemore unquam
Exspirauit aper maioris dentibus apri?
Indica tygris agit rabida cum tygride pacem
Perpetuam, seuis inter se conuenit ursis
Ast homini ferrum letale incude nephanda.
Produxisse parum est. —

Et Flaccus 7. ode Epodon.
Necq; hic lupis mos, nec feris leonibus
Vnquam nisi in dispar feris.

Homini

Homini plurima ex homine mala.) Plinio subscribit Seneca decimo septimo epistolarum libro, epistola homine lo-
203. Ab homine dicens homini quotidianum pericu-
lum, & tempestas minatur antequam surgat, crepant
ædificia antequam corruant, prænunciat fumus incen-
dium. Sed subita est ex homine perniciēs, & eo diligen-
tius tegitur quo propius accidit, Plautus in Aſinaria
hominem homini lupum eſſe dixit.

IN CAPVT PRI- mum adnotata.

Magna ex parte in relatione gentium diximus.)
In Prologo huius ſeptimi libri Plinius ea ſcribendo at-
tigit quæ hominis recenter nati miſerias concernunt.
Aſt hoc primo capite non uniuerſim hominum genus
attentat, ſicut in gentium relatione fecit, ſecundo li-
bro, ſed uix quædam credenda, quibus ſuam fidem ob-
ſtringere etiam ipſe non pollicetur, tractat, potiſſimū
à mari de gentium.

Longius à mari de gentium.) Hanc ob cauſam do-
cet Plato in legibus ciuitates longè à mari conſtituen-
das. Velut Euſebius idem facit quando per decem mil-
lia paſſuum eas diſtare à mari cenſet, ut uidelicet por-
tuoſe ſint optimè, nec utilitate nec iocunditate maris
omnino priuari queant, atque ſic moribus alienis nec
repleantur, nec aliorum nequitiam facile acceptent.
Euſebius de præpar. Euang. lib. 12. cap. 27.

In C. Plinium

Primo fuit Tot hominum sermones & linguae.) Ab initio ho-
unica lin- minum unicus fuit sermo, aut lingua una, quae tamen
gua. ob fastum ac superbiam in uarias est mutata, sicut cla-
 re id Moses, propheta Deo plenus, Genescos 11. capite
 ostendit, & Iosephus capite nono primi libri suarum
 antiquitatum, Et diuus Augustinus decimosexto libro
 de ciuitat. Dei 4. cap.

In caput II. Adnotata.

In hoc secundo capite describit Plinius multa quae
 homini accidunt, uel per rerum architectricem natu-
 ram, uel per locorum qualitates aut coeli influxus.

Quae corporibus humanis uestiuntur.) De antro-
 pophagis & alijs carne humana uestientibus populis
 Solinus multa scribit in Polyhistore suo, cap. 24.

Indicauimus.) Libro quippe 6. cap. 17.

Parnassus Ni cogitemus in medio orbe terrarum.) Strabo
orbis me- Geographiae libro 9 Parnassum montem orbis medi-
dium. um esse scribit, in cuius situ homines crudelitate fero-
 cientes fuerunt falsa religione illaqueati, dijs suis ho-
 mines immolantes, id Lactantius tangit primo de falsa
 religione libro.

Huius monstri cyclopes.) Posset hic admirari
 De Cyclopi quispian grauiſſimorum autorum de Cyclopiſus tam
 bus autores claram diſſonantiam, Thucidides enim in ſeptimo hiſ
 diſſonant. ſtoriarum Cyclopes fabuloſos fuiſſe ſcribit. Et hoc lo-
 co Plinius pro uera hiſtoria eos recitat. Eorum memi-

vit Homerus 9. *Odysseæ*, & Vergilius tertio *Aeneid.*
fermè ad finem.

Sed maximè illustres.) Herodotus in *Thalia*, hoc
est tertio libro suarum historiarum, *Aristeam* ad ma-
nus non habemus.

Auersis post crura plantis.) De istis & iam præfa-
tis multa A. Gellius habet libro 9. cap. 4. & Herodo-
tus, qui tertio libro de *Arimaspi* scripta, fabulosa o-
pinatur.

Pro mantelibus.) Hermolaus Barbarus mantili-
bus legendum censet, Licet mantilium etiam lintheolū Mantilium
significet manibus tergendis aptum. quid.

Quos ophiogenes uocat.) Crates Ophiogenes Hel Ophioge-
les ponti gentem uocat, quasi ex serpentibus enatos, qui nes.
bus similis Africæ populus psillorum est, uelut id A.
Gellius docet decimosexto libro 12. capite ex Herodo-
to, & Plinius 28. cap. 3.

A Marso Circes filio.) A Marso Circes & Vlyssis Marsus V-
filio, Solinus à Marsia ab Apolline superbiente inter. lyssis filius.
empto, de hoc Strabo libro 5.

Androgynos utriusque nature.) Hos item Hermo- Androgini
phroditas nominamus, Tullius diuinationum Andro- qui.
ginum fatale monstrum nominat.

Aristoteles adiicit.) Aristoteles de generatione 4.
animalium libro 14. cap. 4.

Qui noctu plusquam interdium cernant.) Quod Cur quis no-
propter spiritus uisibilis tenuitatem qui interdium mo- Au uideat.
dicum concreseat, contingit. Quam rem pulchrè dispu-
tat

tat Aphrodisæus problemate 20. De his item Plinius li-
bro 11. cap. 37.

Cicero apud nos autor est.) Cicero secundo libro
de natura Deorum.

Haud procul à Roma in Phaliscorum agro.) Illa
omnia Plinij uerba apud Solinum in Polyhistore scri-
pta sunt capite quidem nono.

Sicut Pyrrho regi.) Ea quæ his Plinius scribit
de Pyrrho nec uerbis mutatis Plutarchus habet in ui-
ta Pyrrhi.

Locatū na- India Aethiopumq; tractus.) Locata inquit Ari-
turam loci stoteles in Physicis conditiones imitantur suorum lo-
refert. corum. Nam in locis melioris influentiæ etiam omnia
meliora proueniunt. Illis Plinij uerbis Diodarus ter-
tio libro subscribit et Strabo libro undecimo, Solinus
capite 60.

Caninis capitibus.) Ea omnia sermè Solinus 60.
capite recenset.

Monosceli. Hominum genus qui monosceli.) Monosceli id est
unicrures.

Sciopoda. Eosdem Sciopodas uocari.) id est scia uel pede se-
tegentes.

Acephali. Quosdam sine ceruice. Hos acephales nominamus.

Narium loco foramina.) De his etiam Solinus ca-
pite decimosexto. Strabo libro decimoquinto: Herod.
libro 4.

Anguium modo loripedem.) id est anguium mo-
do ser-

de serpentem. Vide Plinium libro 5. capite 8.

Pygmei narrantur.) Pigmei nomen habent uel à pu Pygmei un-
gna cum gruibus, uel à cubili seu palmæ mensura. Ea de dicantur
quæ hoc loco Plinius recitat, & Solinus habet memo-
rabilium suorum capite sexagesimo quinto. Aristoteles
de natura animalium capite 128. Lucanus circa finem
quinti libri, Statius circa principium tertij Thebaidis, De Pygme-
Albertus uigesimoprimo libro confundit, dicens Pyg- is nihil cer-
meos non esse homines, & Strabo item decimo- ti.
quinto libro, omnia de Pygmeis fabulosa dicit. Sed
quam rectè de pygmeis uterq; sentiat, pygmeus osten-
dit quem illustrissimus archidux Austriæ Ferdinandus Archiducis
inter aulicos suos fouet, qui saltè longitudine tres pal austriæ Pyg-
mas equat. meus.

Aristoteles in cauernis uiuere.) Aristoteles libro
octauo cap. 13. histrie animalium.

Macrobij.) id homines longioris uitæ.

Atho montem incolant.) Atho mons est altissi-
mus Græciæ, Solino scribente cap. 21.

In quibus locis Indiæ umbræ non sunt.) de istis lo-
cis Diodorus 3. libro.

Onesicritus.) Onesicritus historiarum scriptor
fuit.

Gymnetas appellat.) Hos Strabo Geographiæ 15. Gymnetas
libro ab exercitio uel labore dictos scribit.

Troglodytas super Aethiopiam.) Troglodytas à Troglody-
specubus quasi inhabitant Aristoteles lib. 8. cap. 12. di-
ctos asserit, quod & Strabo ultimo lib. adprobat.

In C. Plinium

In caput III. adnotata.

**Unico partu uiginti-
quatuor in-
fantes.** Ter geminos nasci certum est.) Hoc loco Plinius
Aristotelem imitatur paucis quidem uerbis alteratis.
Sic enim philosophus habet libro septimo capite quar-
to animalium. Et quaedam uiginti quatuor unico par-
tu edidit, maiorq; eorum pars enutriti & adolescere
potuit. Est huc legendus A. Gellius lib. 10. cap. 2. Et So-
linus cap. 2. & 3.

**Nilus foecū-
dus.** Horatiorū, Curtianorumq;.) De his & Laciū Flo-
rus 1. historiārum, & Valerius lib. 6. cap. 3.
Fœtifer Nilus.) Ut Nilum foecundissimum fluuium
Aegypti omnium, rerum autores testantur, sic quoq;
Solinus secundo capite polyhistoris partium foetiferū
etiam scribit.

Ostia.) aduerbialiter locum aut ciuitatem quan-
dam significat.

Mirabiles fama posuit effigies.) Ibi pro fama, for-
ma legendum censemus.

Et in Aegypto.) Sunt haec quae Plinius in hoc capi-
te de numerosis partibus miracula scribit satis ma-
gna. Sed nos maiora ex alijs autoribus in secundo no-
strarum succisuarum lectionum libro citauimus. Ibiq;
causas quoque, adeo monstrosum partium ostendi-
mus. Scripsimus enim praecitato loco ex Alberto in
Germania foemellam quandam unico partu configura-
tis iam in utero duorum & uiginti infantum corpu-
sculis abortum fecisse. Item ex eodem Alberto aliam au-
ricularis

ricularis digiti magnitudine centum & quinquaginta
 infantulos, quibus uitae signa comparuerint dedisse si-
 mul. Vt sileam quae Baptista Campisfulgosus historia-
 rum primo libro recitat, sexto capite de miraculis, ubi *Nota mira-*
 Margaritam quandam Hollandiae comitem anno mille *culum ma-*
 simo tricentesimo decimoquarto trecentos ac sexagin *gnum.*
 ta quinq; infantulos, qui omnes Baptismi characterem
 acceperint, unico partu dedisse scribit.

Hermophroditos uocamus.) De Hermophroditis
 antea scriptum est, sed apud Angelum Politianum in
 Graecis epigrammatis pulchra, quae Pulex scripsit &
 idem Politianus uertit, inuenies, Carmen incipit Cum
 mea me genitrix.

Allatum illi ex Aegypto in melle uidimus.) Que
 diutius seruare studemus melle condimus. Nam à pu-
 tredine quicquid fuerit tutissimè sua uiscositate conser-
 uat. Hinc quoque ueteres mortuorum corpora quae il *Mortuorū*
 lesa seruasse per annos uolebant item melle illita sarco *corpora*
 phagis dedisse facile constat, id quod Papinius de Ale- *melle illa*
 xandro mortuo his uersibus tertio libro ostendit *seruantur.*
 Duxit ad Aematheos manes ubi belliger urbis

Conditor, Hyblæo perfusus nectare durat.

Eadem Plinius habet libro uigesimosecundo, capite ui-
 gesimoquarto. Athenæus quoque uiuos putrefactio-
 nis, quae morborum est minera, mellis usu esse exortes *Cyrnei qui.*
 testatur, quando Cyrneos qui Corsicam inhabitant i- *Macrobi*
 deo Macrobios seu Polychronios, hoc est longæuos, es id est Poly-
 fe dicit, Quia mellis cibo qui frequens apud eos est u- *chronij.*

tuntur assidue. Quidam mellis usu Democritum, quem melle oblectatum legimus, sola mellis anaphora Democri- id est euaporatione in annum centesimum nonum fati- tus in cente sui distulisse pensum narrant, Pythagoræ mensam pa- simum no- ne et melle constituisse et in nonagesimum annum He- num annu. racyde Serapionis filio scribente, durasse constat. De Pythagoræ mellis ad condituras præstantia Columella et Cicero etas. Tusculanarum questionum.

In caput IIII. adnotata.

Ex foeminis mutari in mares.) Non est fabulosum, uelut Nasoni placet tertio libro transfor. quando de Tyrrhesia scribit. De qua re Angelus Politianus legendus, miscellaneorum centur. prima capite 80. et Propertius libro 11.

Cassini factum puerum ex uirgine.) In eadem quasi uerba A. Gellius scribit lib. 9. cap. 4.

Virilitatem prouenisse.) id est uirilia membra.

Ipsæ in Africa.) Hæc omnia ex Aristotele mutuata sunt cap. 4. libro primo animalium.

Sæpius uero moueri mares.) Isthæc Hippocratica sunt ex quinta separatorum sermonum particula, sermone 49. Quæ item habentur apud Auicennam 21. tertij tract. 1. cap. de signis masculi.

Translati-
tium.

In caput V. adnotata.

Translatum est.) id est indifferens.

Et in Italia tales partus esse uitales.) Partus octauī mensis non uitales esse omnium ferme autorum consensu proclamatum est, eamque rationem philosophorum habent placita, quod infantulis dum in utero sunt planetas nouerimus præfici. Vbi eo mense natis Saturnum qui frigidus & siccus sit episcopum ar-
bitrantur, cuius utramque qualitatem ferre nequeant, uī mensis quia uitæ sunt contrariæ. Medicis tamen super hac cur non uide-
re aliud est sensus, elisa ratione astronomica, dicent-
tes Embrionem sepe mense septimo ab uteri conceptaculis egressum affectare, ac in id colluctari plurimum, uerum conatu excidere, atque interim fatigatum effici imbecilliores, ac uiribus non dum re-
fectis octauo rursum eundem petere conatum, & ob-
lesum exire, & inter mori. Multa huius farinae tractat Hippocrates in libro suo de partu octimestri. Sed Auicenna ea non perpetuæ esse ueritatis asserit,
in Hispaniæ enim partibus pregnantibus edere dicit partus uitales. Et Aristoteles similiter in Aegypto. Et
Agrippa in Naxo insula, quod eam Dionysio sacra-
m dixerint, qui eo mense natus est. De his multa scripsimus in primo nostrorum sermonum conui-
ualium.

Partus octa-
uī mensis
cur non ui-
talis.

In Hispania
partus octi-
mest. super-
stes.

Item in Aegypto &
Naxo.

Suillum rufum undecimo.) Decemuiris Romæ decretum fuit, nullam mulierem post decimum posse
uterum gerere, propter quod Iustinianus imperator, Iustiniani
contra mulieris cuiusdam pronunciauit petitionē que pronuncia-
undecimo mense partum dederat, petierat enim filio tum-
tanguam

tanquam legitimo hereditatem. Qui & lege sanxit,
 ut quæ post hac mulieres hoc tempore se peperisse id-
 etitarent ueteris legis subirent poenas, Hippocrates, ut
 solet, quam eleganter de hac re mentionem habet in li-
 bro De natura fœtus, per similitudinem quandam pro-
 bans fœminis hunc mensem undecimum inhabilem
 pariendi, dicens honestissimas matronas sepe nume-
 ro se impregnatas arbitrari cum minimè sint. Hac simi-
 litudine earum infringens opinionem: Quemadmodum
 enim gallinam ouo insidere uideamus dicens, & ouum
 calefieri, spiritum concipere, & ob suam raritatem
 aere quandoque refrigerari, ex oui luteo pullum crea-
 ri, & in membra informari, candido siue albo nutrica-
 ri, & uicesimo die, ob defectum nutrimenti, uehemen-
 ter agitari, membranasque infringere, & matris admi-
 niculo quæ testam disrumpat, prodire, Sic in locellis
 matris, infantis membra informari cernamus quoque
 inquit, crescere, & tam diu latitare donec mater am-
 plius non satis nutrire ualeat, ubi tunc plus nutrimen-
 ti queritans quàm adsit, ultra non quiescat, uinculisque
 solutus foras progrediatur, pro quibus omnibus decem
 menses satis esse testatur. Diuus Adrianus impera-
 tor, qui Iustinianum præcessit, ductu cum Græco-
 rum philosophorum & medicorum Aristotelis &
 Dioclis, tum Latinorum, ut M. Varronis, in undecimum
 mensem usque gestari posse, contra decem uiros &
 Iustinianum & Hippocratem concessit infantes.
 In nostro tertio conuuiorum libro multis expedis
 gimus

nimus ea quæ apud A. Gellium noct. Atticarum libro 3, capite decimosextio quoque leguntur, & apud Censorinum cap. 7. Albertus mense decimoquarto puerum quendam natum dicit, libro nono animalium, cap. 4. Ioannes Maib. de Gradi super nonum Rhasis ad Almanforem in capite De uiola nihil quod ad hanc rem pertinet omittit.

In caput VI. adnotata.

Redundantia stomachi.) id est nausea.

Melior color ferenti marem.) Sic habet Solinus Signa maris 3. capite, si corpusculum in marem formatur melior est sculini foetus color grauidis, & pronior partitudo: si in foeminam tuus, uultum pallore inficit, & crura languida tarditate fiunt.

Germinante.) emittente.

Si respirauere difficilius enitantur.) Id sic interpretatur Solinus: cum prope ad uterum liberandum, id est euacuandum uenerint momenta maturitatis, enitenti spiritum retinere plurimum congruit, & oscitata letali mora suspenditur puerpera. Huius sexti capituli sufficiens est interpretes Solinus capite prefato. Et nos plus minus triginta ueræ imprægnationis ostendimus signa in libello nostro germanico quæ Syneonitum inscripsimus. Additis etiam signis sexus differentiâ ostendētib. & sumptis partim ex Hippoc. lib. de mulie trâ supputatione, & partim ex lib. de mulierû morbis.

Signa im-
pregnationis.

Infantis mo- Primus autem nonogesimo die motus.) De primo
tus nonoge- embrionis motu abundè satis Hippocrates Cous scri-
simo dic. bit, libro de nutricatu seu alimentis, si Hippocratis est,
 Galenus Thessali opinatur, seu Herophili.

In caput VII.

Homo su-
perbiß. a-
nimal.

Quàm sit friuola animalium superbißimi origo.)
 Hominis intelligit. Et rectè superbißimi dixit. Quid e-
 nim superbia stimulat non molimur? quos conatus
 non attentamus? quas turbas omittimus? quo elationis
 genere ambitionis causa non utimur, iactamus for-
 mam, uires, opes, honores & nostri generis decorem.

Superbia
ad omnia
mala stimu-
lat.

Vbi meminisse satius fuerat quantis sordibus concepti
 fuerimus, quantis doloribus in lucem editi, quàm nul-
 lis uelati tegumentis iam matris uterum egressi, quot
 undique morbis terreum humani corporis flasculum,
 quot casibus, & quibus erumnis expositum, quàm ni-

Anacreon
acino u-
ue suffoca-
tus.

hili re hoc succumbat, utpote lucernarum extincta-
 rum suffitum, uuae acino, uel lactis haustu uberiore.

Fabius sena-
tor pilo
stragulatus
Aeschilus co-
eleæ casu
perijt. quit:

Legimus enim in historijs Anacreonta uuae granulo
 suffocatum, Fabium senatorem pilo in lactis haustu
 strangulatum, & alium stiria gelu durata de tecto la-
 psa subito fati pensum soluisse, Aeschilum item poe-
 tam testudinis casu super caput exspirasse. Vnde Me-
 nandrum apud Plutarchum in libello consolatorio ad
 Appollonium rectè dixisse attestemur, quando in-
 perijt. quit:

Caput

Caput atque summa orationis hæc, homo es
 Quo non aliud est animal usque, quod modo
 Surgat, modo cadat, citius atque crebrius
 Ac iure sanè, quippe debilissimum
 Cum sit.

Aeschilus apud Stobæum umbræ fumi similem facit ho Homo sua
 minis uitam, & Sophocles uel aliud ac umbram atque mus.
 flatus hominem dixit. Si inquam illa diligentius memi-
 nerimus citra dubium, pavonis instar, qui pedes inspe-
 xit, cristas submittemus.

In caput VIII.

In pedes procedere contra naturam est.) & ea tra-
 fiat A. Gellius noct. Attic. lib. 16. cap. 16.

Vt egrè partos.) sic exeuntibus infantulis ægrius,
 periculo incumbente, enituntur mulieres.

In hunc modum genitis.) Hic fermè solus Agrippa Agrippæ
 in hunc modum genitus superuixit, quum plerunque
 Solino teste, omnes raptim moriantur.

Quanquam is quoque aduersa pedum.) Licet da-
 tum illi fuerit Agrippæ sic genito superuixisse, tamen
 è pedibus ægerrimè inter arma laborauit.

In felici terræ stirpi omni per utrasque.) M. Agrip M. Agrippæ
 pa ex Iulia sua uxore Cæsaris Augusti filia tres habuit pa tres fili-
 filios Caium, Luciū, & Agrippā, atq; duas filias Iuliā as.
 & Agrippinā, Iuliā uxore & Iuliā filiā omnib. certè
 probriā cōtaminatas relegauit in exiliū, Caiū et Luciū

in decē & octo mensium spacio amisit ambas, Caio in Lycia & Lutio in Asilia defunctis, & cum Agrippa ingenium adeo sordidum & ferox habebat à Cesare abdicatus est, sepositusq; Surrentum, quæ omnia Suetonius & alia huc pertinentia scribit.

**Claudius
Nero fax.**

Totidem faces.) Claudium Neronem, quem hoc loco facem nominat generis humani, Suetonius à pietate imperij exordia fecisse scribit, sed denuo in prærabidam feritatem & seuiiciem incomparabilem sic uenisse idem docet, ut uice prouerbij in eos dicatur qui se à principio mites quidem & præter modum tractabiles ostendunt, postmodum uerò in barbaram crudelitatem labuntur. Quia Neronis utantur quinquennio. De hac re Coelius libro 6. cap. 34.

Per utrasque Agripinas maximè.) Vxorem & filiam, Huc uidendus est Eusebius in historia temporū, Macrobius 2. saturnalium, Solinus 3. capite polyhistoris, & idem Plinius 45. capite.

In caput IX. Adnotata.

Enecta pater Auspicatius enecta parente.) Hoc natiuitatis genere Scipio nus ueteribus auspicatum putabatur. Sic natum Scipio Africanus. nem Africanum historie habent, qui propterea prius Caesar unde mus omnium Caesar appellatus est, & non ut Pompeius arbitratur, quòd cum Cesarie, quod comam significat, fuerit, necq; ab eo quòd in Africa occiderit Elephantem, sicut Seruius scribit, dum Cæsus Assyriorum

rum

rum lingua elephantem sonat.

Simili modo natus est Manlius.) Liuij adbreuiator libro quinquagesimoprimo non Manlius habet. Sed Mantinus, pro hoc nono capite legendus est Orosius, quarto capite lib. uigesimosecundo. Vbi tales partus datos esse testatur in lucem in tertio bello punico, anno sexcentesimo secundo ab urbe condita.

In caput X.

Vopiscos appellabant.) Huius capitis de Vopiscis Vopisci, quaedam habentur apud Aristotelem decima sectione et libro nono animalium.

In caput XI.

Præter mulierem pauca animalia.) Causam reddit Aristoteles libro quarto capite septimo De generatione animalium, et problemate quadragesimosextimo sect. decima, et Petrus de Ebano in commentarijs super iam citatum problema. Ab istis tamen Galenus aliam causam recenset, magnitudinem quippe delectationis coitus ante impregnationem.)

Pauca animalia.) Velut equa est quam Aristoteles post impregnationem, coitus ualde cupidam scribit. Et ideo, quia animal sit uorax unde spermatis magnitudinem coitus auidam. In reliquis uero post impregnationem Albertus in historia animalium clau-

fos dicit locellos, unde appetitus defluat.

Extat in monumentis medicorum.) Maximè Hippocratis qui singularem librum de super foetatione conscripsit.

Alterum marito similem.) Alterum marito similem Iphiclum Amphitrioni, alterum adultero, id est Herculem, Ioui.

Amphitrio
Iphiclus
nis filia. Item Procunestia ancilla.) Procunestia ex duplici adulterio geminos edidit, utrumque patri similem. Hec Solinus memorabilium 3. cap.

Truncos gigni.) Truncos id est mancos, Valerius Max. Ex speciosis deformes habet, ex robustis inualdos lib. 9. cap. 15.

In caput XII. adnotata.

In Lepidorum gente.) Gente id est familia.
Similitudinis
quatuor
cause. Similitudinum in mente reputatio.) Naturales quatuor asserunt similitudinis causas, Quarum prima est sanguinis cognatio, secunda fors fortuita. Tertia parentum inconceptionis hora cogitatio, et quarta syderum influentia. De his autem abundè satis Aristoteles scribit libro 7. de historia animal. cap. 6, et 3. lib. cap. 4. de generat. animalium.

E' plebe nomine Artemon.) Valerius non Artemon habet sed Artomon, non è plebe sed regia stirpe:

Necato Antiocho.) De morte Antiochi uaria ab auctoribus narrantur, maximè apud Iustinum libro 38. ad finem

ad finem, & Plinium de uiris illustribus & Val Max.
lib. 9. cap. ultimo.

Magno Pompeio Vibius.) Magno Pompeio Vi-
bius ingenuæ stirpis, & Publicius libertinus ita similes
fuerunt ut permutato statu & Pompeius in illis & illi
in Pompeio saluari possent Val. Max. lib. 9. cap. 6.

Patri quoque eius.) Eius Pompeij, Messalam in-
telligens.

Mango.) id est uenditor, Seruius rectè Solinum Plinij simiam uocat, hoc est Plinij imitatore, quoniam hæc fermè omnia paucis immutatis uerbis in Polyhi-
storis sui tertio capite recitat. Māgo qui.
Solinus Plin-
nij simia.

Super omnem taxationem.) Quod Plinius super omnem
omnem taxationem dicit, hoc alij super omnem irim nem taxa-
efferunt. Super om-
nem taxa-
tionem.

In caput XIII. adnotata.

Diffotatio corporis inter se sterilis.) Inter agens
& patiens æqualis debet esse proportio aut nihil agi-
tur quod proueniat. Sit inter a-
gens & pa-
tiens pro-
portio.

Graccorum mater.) Plinio subscribit Plutarchus
in uita Graccorum, & Seneca in libro de consolatio-
ne ad Martiam cap. 16.

D. Augustus.) pro hac historia M. Sillani Augusti
nepotis uidendus est Corn. Tacitus in principio 13. libri.

Quintus Metellus Macedonicus.) Ea uerissimè a-
pud Valerium Max habetur libro 7. cap. 1. de pietate,
& paucula apud Plinium lib. 7. cap. 44.

• Mulier post quinquagesimum annum.) Omnes in hoc sunt medici, & maximè Galenus libro secundo de febribus ad Glauconem, etiam mulieres post terminū hic à Plinio signatum posse fertiles esse, cum hoc quòd diurnus euentus Plinio contrariatur. Aliquibus enim germen menstruale diutius inhaeret, quod fecundas reddit, Valesius libro sexto capite duodecimo quandam bonae habitudinis matronam anno etatis suae sexagesimo peperisse scribit, & denuo sexagesimo septima mulier mo. Et ego Villingae anno millesimo quingentesimo uipotest pagesimoquarto infantulum ad baptisterium pro baptizare. matis caractere tuli, qui à matre sexagenaria prodierat, & superstes adhuc uiuit. Variatur hic terminus, secundum uariationes naturalis complexionis, & regiminis ex rerum non naturalium.

Massinissa Massinissa Rex.) Numidiae regem 86. anno filium anno 86. generasse Methymatrum, Valerius Plinio consentit, gener. sed eundem Naficantem nominat quinto libro capite primo.

M. Catonem censorium.) Quae hoc loco Plinius de Catone scribit, A Gellius 13. libro quoque recitat 18. capite, & Plinius de uiris illustr.

Sola mulier
animal men-

In caput XV.

struale.

Sola mulier animal menstruale.) Verba sunt Democriti

mocriti medici.

Appellarunt molas.) Azaranius à similitudine lapidis molaris molam dictam ait, quòd in mulieris utero huius lapidis instar de latere, si decumbat mulier, in latus decadat. Aristoteles, decimo de animalibus ad finem, hanc dispositionem Molim appellauit, & penultimo de generatione animalium Molaginem, Gordoni-
 us in sua practica hanc Pecus nominat. De mola Aui-
 cen uigesimiprimi tertij tract. 2. capite octauo. Et Rhases nono continetis capite secundo. Mulieres plerumque molatæ efficiuntur si rem cum uiris multum melancholicis habeant.

Mola unde

Molago.

Pecus.

Mulieres

unde molatæ.

Mouetur) Sed non motu ut uerus embrio.

Alias letalis alias senescens.) Gordonius dicit quod mola recenter oborta difficulter curatur, habitata, seu chronica & potissimum animata, seu matricis cotilionibus alligata, nunquam.

Mola incurabilis.

Et uiris in uentre gignitur.) Scyron durities quædam est quæ uiris in uentre uel ratione splenis uel ratione hepatis exuberat, præsertim in hydropicis.

Scyron quid

Profluuium magis monstrificum) Hoc fermè totum caput Solinus tertio polyhistoris sui intulit capite, uerbis admodum pauculis mutatis.

Speculorum fulgur hebetatur.) Cur mulieres menstruose speculum inficiant. Videndæ sunt Quæstiones meæ physicae centuria prima quæstione 23. & Austro in libro De somno & Vigilia.

Sed tales non gignunt.) Flos enim uel germen san-

B 5 quis

guis menstruus est qui fructum maturat.

Quando hæc est generando homini materiam.) Auerrois secundo colligit de iuuamentis testiculorum, menstrua ad hominis generationem conferre multis argumentis disputat, sed Galenus omnium medicorum post Hippocratem primus, et princeps Auicenna huius scripta de hac re quam doctè conuincunt. Galenus secundo de spermate, et libro 14. de utilitat. particul. Auicenn. Fen. 1. primi doct 5.

Ergo cum grauidis fluxit.) sic item Hippocrates scribit separatorum sermonum lib. 5. aph. 62.

In caput XVI,

Septimus Primores septimo mense.) Septimum mensem den-
mensis den- titationis terminum Plinius ait, quem terminum medici
titationis est. uariant, dicentes aliquibus, quamuis raro, tertio anno,
aliquibus saltem quarto ad perfectum emergere nume
Cause tar- rum. Causam debilitatem uirtutis eorum scribentes, uel
dioris denti impedimentum materię nimium fluentis in gingiuas,
tionis. Ea quoque tangit Plinius libro 11. cap. 37.

Septimo anno decidere.) Necq; casum eorum cer-
tum offerunt medici. Nam uictus ratio persepe pue-
Quando de ris administratur, quæ Plinij terminum præoccupat,
tes decidat. uelut si in frequenti usu, talibus, lac administretur, aut
fructuum immaturorum adhibeatur licentia, seu
ferro subinde tangantur, et ciborum nimis calefacto-
rum usum frequentent. Taccam quod rheuma persepe
in eos

in eos à capite defluit, quod pari modo facit ne hoc loco Plinius certa scribat. De his Auicenna septima tertij per totam sen.

Quosdam concreto genitali.) Concreto id est coadunato & arcto, id etiam Columella de re rustica 2. libro capite 5. ostendit, Foeminis dicens quandoque ulcerantur ferro & cicatricibus clauduntur, ne sint genitales id est ne possint generare. Solinus 3. capite nec diuersus est inquit enim si mulieri concretum uirginale fuerit, infausta natiuitas erit.

Aliqui uice dentium.) Pirrho Epyrotarum regi unum os tradunt fuisse historie dentium uice lineis modo in superficie subpictum atque distinctum. Et Herculem triplicem dentium fuisse serie natum, quæ legenda habentur apud Rhodoginum antiquarum lectio-
num lib. 2. cap. 34.

Pirrhus sine dentibus

Hercules triplici dentium serie.

Dentes autem inuicti sunt ignibus.) Pati nequeunt etiam si agens fuerit prepotens, quia cæteris ossibus à natura creati sunt duriores conterendum etiam res duras.

Dentes cæteris ossibus duriores.

Tabæ cauantur pituita ue.) potissimum superiores ad quos rheumata proniora cadunt.

Candorem trahunt medicamine.) Trahunt candorem à dentifricijs, Vcl ex lapide carneolo trito, uel dum dentes ex carbonibus de ligno roris marini tritis, seu ex puluere de pumice trito & alijs, de dentifricijs Plinius lib. 28. cap. 2.

Albificandorem

Vsu atteruntur.) Hoc sibi proprium dentes habent, ut per

ut per

Dentes cre- ut per omnem uitæ cursum paulatim crescāt, uelut ar-
scunt, gumento id est, quod in senio maiores sunt quàm iu-
uentute.

Dentes uo- Nec cibi tantum.) Sunt uocis instrumentum, nam
cis sunt in- per ipsos refractione sit aeris, ordinati ad prolationem,
strument. & ueram distinctionem uerborum.

Cum defluxere explanationem omnem adimētes)
dentibus carentes, loquendo impediuntur, & sibilum
reddunt.

Dentib. au- Quin & augurium dentibus inesse.) Aristoteles
guriū inest. quoque dentes quid presagire scripsit. Nam quibus ra-
Qui plures riores fuerint haud ita diu uiuere opinatus est. Quo-
dentes ha- niam qui dentium ordine proditi sint numerosiore,
bent diuti- eos quoque uitæ productioris.
us uiuunt. Triceni bini.) De numero dentium Galenus scri-
bit libro undecimo De usu partium corporis humani,
Auicenna septima tertij, Auerrois primo colligit. Et
idem Plinius libro 11. cap. 37.

Fortuna Fortunæ blandimenta sunt in Agrippina.) Recte
blanditur. blandimenta fortunæ dicit, blandiendo enim pollice-
tur & arridet quæ tandem fallit sicut Agrippinæ con-
tigit quæ post obitū mariti Claudio Cæsari nupsit, &
filio imperium ad suam & totius regni perniciem ob-
tinuit.

Contra in leua) Leua pars diuersam tenet.

Zoroastes Sed mox plura de hoc.) lib. 11. cap. 37.

primo die Vnum accepimus hominem zoroasten) Quem ad-
risit. modum zoroastes eodem die quo natus est risit, sic a-

aus eius nunquam per totam suam uitam risit. Vnde
Agelaſtum dixerunt uelut Solinus ſcribit tertio ſui po Agelaſtus.
lyhiſtoris & Aelianus lib. 9.

Futuro præſagio ſcientiæ.) Nam magicarum ar-
tium hic dedit exordium.

Conſumente exuſtione.) Conſumente exuſtione
humidum ſubſtantificum.

Alij Orionis.) Orionis filij Neptuni, Alij ex Eri-
cle Etionis Gigantis.

Oreſtis corpus) filij Agamemnonis.

In caput XVII.

Quod ſit hominis ſpatium.) Id eſt hominis longi-
tudo.

Vires quibuſdam dextra parte maiores.) Propter Calor ope-
bepar id contigit, quod huic parti calorem largitur, rationū in-
qui operationum inſtrumentum eſt. ſtrumentū.

Obſeruatum eſt mares præſtare pondere.) potiſſi-
mum mortuos & dormientes, cauſa oſtenditur in meīs
quæſtionibus.

Virorum corpora ſupina fluitare.) Cur hoc fiat
Lud. Cælius Rhodiginus eleganter oſtendit.

Corpus uirū
ſupinum
fluitat.

In caput XVIII.

Sine medullis uiuere accepimus.) Medullam à ce-
rebro deſcendentem ad uitam adeo neceſſariam eſſe
ſtregit.

Medulla creatam, ut Alexander Benedictus, hanc omnium fin-
functionum tionum uicariam dixerit.
uicaria.

In caput XIX.

Parthis interempti.) De M. Crassi interitu Vale-
rius Max. lib. 1. capite 6.

Apathes Apathes Græci uocant.) Apathes eos dicimus,
qui. quos sine passionibus aut animi perturbationibus esse
nouimus, uel sine passibilitate, Tales Stoici magis glo-
riose quam uerè se professi sunt.

Timon quis Timonem in odium generis humani.) Timon hic
fuerit. Atheniensis fuit, sic hominum moribus offensus, ut in
solitudinem abierit, quo hominum consortio non frue-
retur. Omnia fugit colloquia præter adolescentis cu-
Pictum Thi iusdam, quem cum amasset interrogatus est, cur hoc fa-
monis. ceret, respondit, quia hunc scio Atheniensium futu-
rum inimicum, Ante domum suam arborem habuit, ex
qua se plures conciuues suspenderant, quæ cum ad futu-
rum ædificium cædenda fuerat, currit ad senatum pro-
clamans, si qui essent, qui se suspendere uellent, id in tē-
pore faciant, dum arbor adhuc supersit. Hunc *μισάν-
θρωπον*, id est *μισάν-
θρώπων*, hoc est hominum osorem dixerūt, de eo extat
osorem. Luciani dialogus ab Erasmo uersus.

Uesculi qui. Corpore uesco.) id est minuto, Nam uesculi male cu-
Hercul tre- rati dicuntur, & graciles.

centū qua- Rutilius Hercules appellatus.) M Varro, qui treçen-
draginta tos quadraginta tres numerauit Hercules, rusticellie
tres. quen-

Quendam quod mulam suam gerere potuisset etiā Her-
 culem nominatam scribit. Et denuo hoc nomen Hercu-
 lis ad omnes uiros egregiē fortes translātū. Quod &
 Macrobius libr. 1. Satur. docet, Plutarchus Theseo hoc
 quoque nomen inditum ait, quod esset laborum tolle-
 rantissimus, ac Cleantem hoc nomine dignatus est phi-
 losophū, quia nocturnis laboribus diurnū uictū para-
 ret. Et idem Plin. hoc lib. cap. 37. Hippocrati, ob depul-
 sos morbos, testatur honores illos quos Herculi tribue-
 rāt dedisse ueteres, Simile A. Gell facit lib. 2. ca. 11. quā-
 do Achillis nomen ijs esse tribuendum scribit qui ingē-
 tis essent fortitudinis. Lege Coelium de Tritormo bub-
 se qua qui item Hercules dictus.

Theseus
 Hercules.
 Cleantes
 Hercules.
 Hippocrat.
 Hercules.
 Achilles
 qui.
 Tritormus
 Hercules.

Crotoniatam Milonem de hoc Crotoniate uiden-
 dus est Rhodoginus lib. 11. cap. 20. & Aelianus lib. 12.

Canistius cursor de hoc Canistio Lacedemonio Sa-
 bellicus lib. 10. cap. 9. ibidemq; de Tiberio Nerone.

In caput XX.

Iliada Homeri membrana.) Ea uerba Antonius Sa-
 bellicus exemplorū libro 10. habet cap. 0. Excedūt fidē
 acerrimi uisus, fuit Ilias Homeri in membrana tam cō-
 cise & minutim notata ut testa nucis includeretur.

Strabonem uocatum) Eiusdem Sabellicus prafato
 loco meminit.

Callicrates ex ebore formicas.) Artē quā hoc loca
 Calicrati adscribit, Idem Plin lib. 36. cap. 5. Mermetidē
 adscripsit.

IN

In caput XXII.

Prælium quo Sybaris deleta est.) & ea tacendū
non præterit Sabellicus præallegato loco.

In caput XXIII.

Harmodium & Aristogitonem.) Horum Vale-
rius meminit libro secundo capite quinto, & de huius
Leænæ meretricis partu Campifulgosus exemplorū
3. libro cap 3.

In caput XXIII.

Cyrus bonæ memoria. Cyrus rex omnibus.) Cyrus Persarum rex erga
suos milites concionem faciens (quorum erant trigin-
ta milia) nominatim unumquemque allocutus est. Hæc
Guido Bituricensis capite de memoria.

L. Scipio populo Rom.) nomina dedit.

Cyneas Pyrrhi regis legatus.) de hoc legato simi-
lia Franciscus Petrarcha scribit.

Duarum & uiginti linguarum.) Mithridates Pon-
ti rex & Bithiniæ. Gellius lib 10 cap 17.

Matris & affinium.) Huius infortunij Sabelli-
cus meminit libro decimo capite duodecimo, & huius
Coruini Messalæ eodem loco.

In caput XXV.

Cesarem dictatorem.) Habentur ea omnia apud Suetonium in uita huius Cesaris ab initio.

In caput XXVI.
adnota.

Laus Pompeij Magni.) Laudem Pompeij Magni, Val. Max habet lib. 4. cap. 7.

In caput XXVII.

Quater & quadragies causam dixit.) Nam totiens quoq; accusatus est.

In caput XXVIII.

Centum sexaginta coronis.) De multis coronarum generibus. Plinius libro decimosexto capite quarto. Alexand. ab Alexand. libro quarto capite octauo.

In caput XXIX.

*Inter spolia Darij.) De reuerentia & honore
C operum*

Operum Homeri legi exempla Sabell. libro septimo, capite 5.

Pindari uatis familiaeq. hęc apud prædictum autorem, præfatoq. loco scribuntur.

Aristotelis philosophi patriam) Oppidum Stagirus unde Stagirites dictus est.

Sophoclem Tragicæ coturni prin.) Lysander Bacchi iussu, Sophoclem mortuum sepeliri iussit, tanta poetarum quondam fuit dignitas ut curam eorum dii haberent Campif. lib. 5.

In caput XXX.

**Naues quã-
doq. onerã-
tur.**

Nauem uittatam.) id est fascijs ligatam seu tæneis id est fracturis silicium onustam, persæpe namq. onerantur naues harena uel rudere ut securius à submersione incedant.

Equis albis.

Ipsæ quadrigæ albis.) Ipsum quatuor albis equis excepit, id est fortunatioribus, ut Veneris equis, quadrigarum etenim nomine, equos intelligimus qui quadrigas agunt uelut Columella docet lib. 3. capite nono.

Aeschines Atheniensis summus orator.) Hanc totam historiam clarius ostendit Valerius libro octauo capite decimo.

Posidonius sapienti.) Posidonij sectæ Stoicæ celeberrimi, uide Sabell lib. 7. cap. 5.

Audite Carneade.) Carneades ab Atheniensibus Romanis

Romam legatione missus est. Quo audito Censorius Cato senatui suavit, ut cito eum, quarum causa uenerat Carneades expediret, eumq; a se dimitteret. periculosum enim diuturniorem ipsius in urbe Roma moram arbitrabatur, quum tantam in eo uim lingue noverat, ut a uero falsum discerni non liberum erat Campisulg. libro 8. cap. 9.

Expellendos censuit Græcos.) philosophos quidem.

Prior Africanus Q. Ennij.) Scipioni Africano hic Q. Ennius adeo coniunctus fuit beneuolentia, ut miraculi uice fuerit uterq; Hæc Crinitus de poetis Latinis lib. 1. cap. 2.

Ex tertia orbis parte raptum.) Africa quippe, quam domuit.

Ab asinio Pollione.) De hac quoq; re Crinitus libro de honesta disciplina 16. cap. 8.

In caput XXXI.

Socrates oraculo.) De societate habemus apud omnes authores totas Odysseas.

In caput XXXII.

Chiloni Lacedæmonio.) De Chilone Damagetas filio Diogenes Laertius libro primo de uita philosophorum. Huc uidendus est Erasimus in prouerbij.

C 2

Nosce

Nosce te ipsum.

Exspirasset gaudio.) Idem testatur Guido Bituricensis.

In caput XXXIII.

Melampus. Ex uiris in Melampode.) Hic Melampus Dionysij sacra ab Aegyptijs ad Græcos transtulit Diodoro 2. libro referente.

A iurato senatu.) id est non tantum priuato testimonio, sed uero senatus sacramento.

In caput XXXIII.

In patria mori non licuit.) Pergamum secessit sine ullo ingratae patriæ desiderio, Valerius libr. quinto capite tertio.

In caput XXXV.

Electa ex centum.) Hoc item testatur Valerius, libro octauo cap. 16.

Claudia. Experimento Claudia.) Claudia uirgo Vestalis ut autor est Hieronymus. Cum in stupri suspicionem incidisset & simulacrum Idææ matris in uado Tiberis hæreret, ad comprobendam suam pudicitiam, cingulo nauem duxisse fertur, quam hominum multa milia trahere nequiverant Guido Bituricensis capite de

de pudicitia.

In caput XXXVI.

Humilis in plebe.) Hanc historiam multis describit Valerius Max. libro 5. cap. 4. Et Solinus historiarum libro 6.

Et Reipublicæ consul.) Seditiosus enim fuerat, qui plebem aduersus senatum excitarat.

Post repudium obiit.) M. Lepidus post Syllæ dictatoris interitum à Catulo dissensione civili urbe eiectus est, propter quod in Sardiniam concessit. Vbi audita morte Apuliæ uxoris mortem obiit, Sabellicus libro tertio capite quinto.

Publius Rutilius.) habetur hæc historia apud Sabellicum libro 3. cap. 7.

In caput XXXVII.

Statuam inaurata lingua.) Confamilia Sabellicus habet libro 10. cap. 8.

Hippocrates medicina pollens.) Quæ hoc loco Plinius scribit & Senatusconsultum Atheniensium in Hippocratis honorem & immunitatem habet.

Summa Æsclepiadi.) Tanta in Æsclepiado mendendi fuit fiducia, ut dixerit se non medicum nominandum, si per totam suam uitam unquam aduersa uale tudine laborasset, in qua uale tudine usque ad septuagesimum annum uixit. Mortuus denuò cum è sca

Aesclepias = **lis** fallente uestigio corruisset **Campisulg.** **Exempla-**
des per sca- **rum** libro 3.

las corruit. **Grande** & **Archimedi** **Geo.**) **Archimedes** **Syra**
Archime- **cusanus** adeo machinalis scientiae plenus, ut nauem o-
des optimo nautam solus traxerit quo uoluit, quam ingens uis
artifex. mortalium non mouere quidem poterat, unde **Mar-**
celli ducis interdictum uetuit capitis multa, ne quis
Archimede **m** lederet **Sabellicus** libro decimo capite
octauo.

Ctesiphon **Aede** **Dianae** **Ephesiae**) **Ctesiphon** **Gnosius** **ar-**
Gnosius. **chitectus**, uir extra omnem aleam industriae colloca-
tus **Ephesiae** **Dianae** templi constructionem excogita-
uit, quod ducentis & uiginti annis factum est à tota
Asia, Cuius fundamenta situata fuerant in solo palu-
stri, ne terrae motus sentirent, aut hiatus timeret, quae
calcatis antea substrauere carbonibus, dein uelleri-
Templi **dia** **bus** **lanae.** Huic templo longitudo fuit quadringento-
na **longi-** **rum** uiginti quinque pedum, latitudo ducentorum ui-
tudo. **ginti** **Columnae** centum uiginti septem, à singulis re-
gibus factae, sexaginta pedum amplitudine, ex quibus
triginta erant coelatae. **Author** **Mutianus** est, & **Gui-**
do **capite** qui memoria praestiterunt, Et **Sabellicus**
lib. 10. cap. 8.

Armentario mille nauium.) **capaci** **Sabellicus**
loco praallegato.

Pneumati- **Pneumatica** **ratione.**) **Pneumatica** **ratio** pars est
ca ratio. **musicae** quae fit inflatis uento fistulis.

Hydraulis **Et** **Hydraulicis** **organis.**) **Hydraulis** **organum**
quid. **dicatur,**

dicitur, extrahendi à profundo aquam idoneum Vi-
Aruius testis est.

Dinocrates.) De Dinocrate, Alexandro, Apel-
le alijsq; Guido Bituricensis scribit, & Valerius libro
octauo capite 11.

In caput XXXVIII.

Aristidis Thebani pictoris.) Aristidis, Praxa-
tilis & similium Plinius meminit libro 35. capite 10.
& Valerius libro octauo.

In caput XXXIX.

Sestercijs licente.) Sestertius quasi semis tertius, Sestertius
eo quod in se contineat asses duos & dimidiatum ter- quid.
tium. Sic ergo apud Romanos ex ære signato ha-
buit libras duas & semis, uel dipondium aut semis-
sem & per 115. notabatur, De hac re Melanchthon
per compendium scripsit.

In caput XL.

Mortalium nemo est felix.) Haud uiuit ullus om-
nibus felix modis Euripides.

Computat more Thraciæ gentis uide Erasmus in
prouerbio Creta notare.

Voluptatis Nec letitia ullo.) Plautus inquit voluptatis co-
comes mœ- mitem esse mœrorem.
ror.

In caput XLI.

In quatuor continua serie.) Vide Sabellicum li-
bro tertio cap 9.

Vna Pherenice.) De hac Pherenice Aelianus
libro duodecimo in principio.

In caput XLII.

Variantis fortunæ.) Inconstantis.

In caput XLIII.

Servavit proscip.) De istis Valerius & Li-
uius.

In caput XLVI.

Aglaum Psophidium.) Hanc historiam Guido
graphicè describit in capite de paupertate.

In caput XLVIII.

De spacio atque longevitate.) De istis multa
in nostris succisus lectionibus primo dialogo, & as-
pud

puđ Maronem in carmine de etate animalium.

In caput XLIX.

Tetartemorion.) Tetartemorion quadrantem Tetartemo
significat. rion quid.

In caput L

P. Cornelius Rufus.) De hoc Cornelio consule
Guido capite quibus fortuna fauet insidiatrix.

Vomica morbo.) Vomica tumor est excreſcens Vomica.
ſiue craſſicies quæ ſaniem frequenter emittit.

Senes minimè peſtilentiam ſentire.) Hæc Plinij Senes peſtia
aſſertio non eſt perpetuæ ueritatis, quoniam apud lentiam nō
Plutarchum legimus Furium Camillum, longo ſenio ſentire.
exaſtaq; etate conſectum hac lue periſſe.

In caput LI.

Aut formicans permiſſu.) De pulſu formicante
ſcitè admodum ſcribit Rhafes ad Alman. libro decimo
capite 33.

Et alia Hippocrati.) In libro de uictus ratione
& libro ſecundo de morbis. Item libro de diebus de-
cretor.

In C. Plinium
In caput LII.

Hermotimi Clazomenij.) Huc legendus est
Baptista Campisulg. libro 1. cap. 6.

Et in Gnosio Epimenide.) De hoc Valerius li-
bro octauo capite decimo octauo. Cur autem tam
diu dormiuisse narratur in mea Philologia narra-
tur.

Fœminarum sexus.) Si fœmina matricis labo-
(Otra præ- rat stragulatione, seu præfocatione, in extasim cadit,
æat matri absq; motu & sensu, sed reuocatur inferius odorife-
cis. ris, superius foetidis adhibitis.

E duobus fratribus.) Hanc totam historiam
Campisulgos recitat lib. 1. cap. 6.

In caput LIII.

Præter Chilonem.) de quo dictum est supra ca-
pite trigesimo secundo.

Sophocles & Dionysius.) Et ea testatur Vale-
rius Max. libro nono capite duodecimo. Et Fulgosus
lib. 9. cap. 13. De Diodoro item.

Mater pugna illa Cannensi.) De hac muliere
Romana A. Gellius libro 3. cap. 15.

Dum calciantur matutino duo Cæsares.) De his
& sequentibus Guido ab initio suorum exemplorū
capite primo.

Dum

Inungit specillum per oculum.) Specillum in- Specillum.
strumentum est medicum quo unguenta extendun-
tur.

In caput LIII.

Ipsam cremare apud Romanos.) De uarijs se-
peliendi ritibus Alexander ab Alexand. copiosissime
in suis succidaneis.

In caput LV.

Post sepulturam alia atque alia.) Hanc de ani-
ma & manibus in uarijs locis Marsilius Ficinus. Et
quædam Aelianus lib. tertio. Sed in nostro tractatulo
quem de dæmonibus sublunaribus in publicum dedi-
mus, abundantiss. scripsimus.

In caput LVI.

Ceres frumentum.) Berossus Chaldaeus libro 5. Ceres fru-
menti usum Osiridi adscribit, dicens in Aegypto menti usum
& Palestina aratrum & omnia ruris instrumenta ad dedit.
manus parasse.

Glande uescerentur.) Huius rei testem pono
Fabium quoque Pictorem, & Diodorum, qui suo pri-
mo libro ea omnia fermè habet quæ hic ponuntur.

Item

Item Herodotum in 5. Lactantium, Solinum & Vergil. Polydorum de rebus inuentis primo libro.

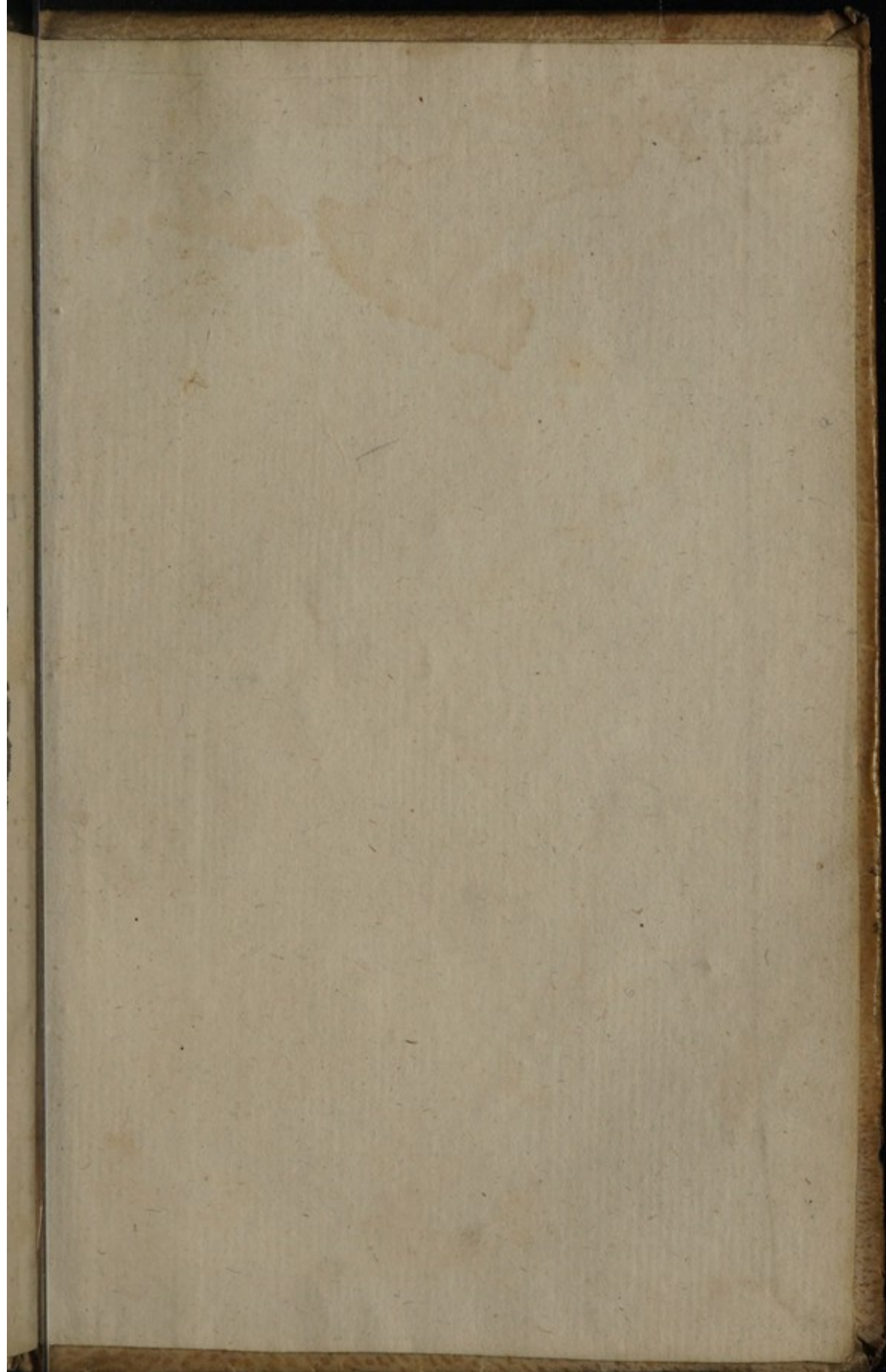
In caput LX.

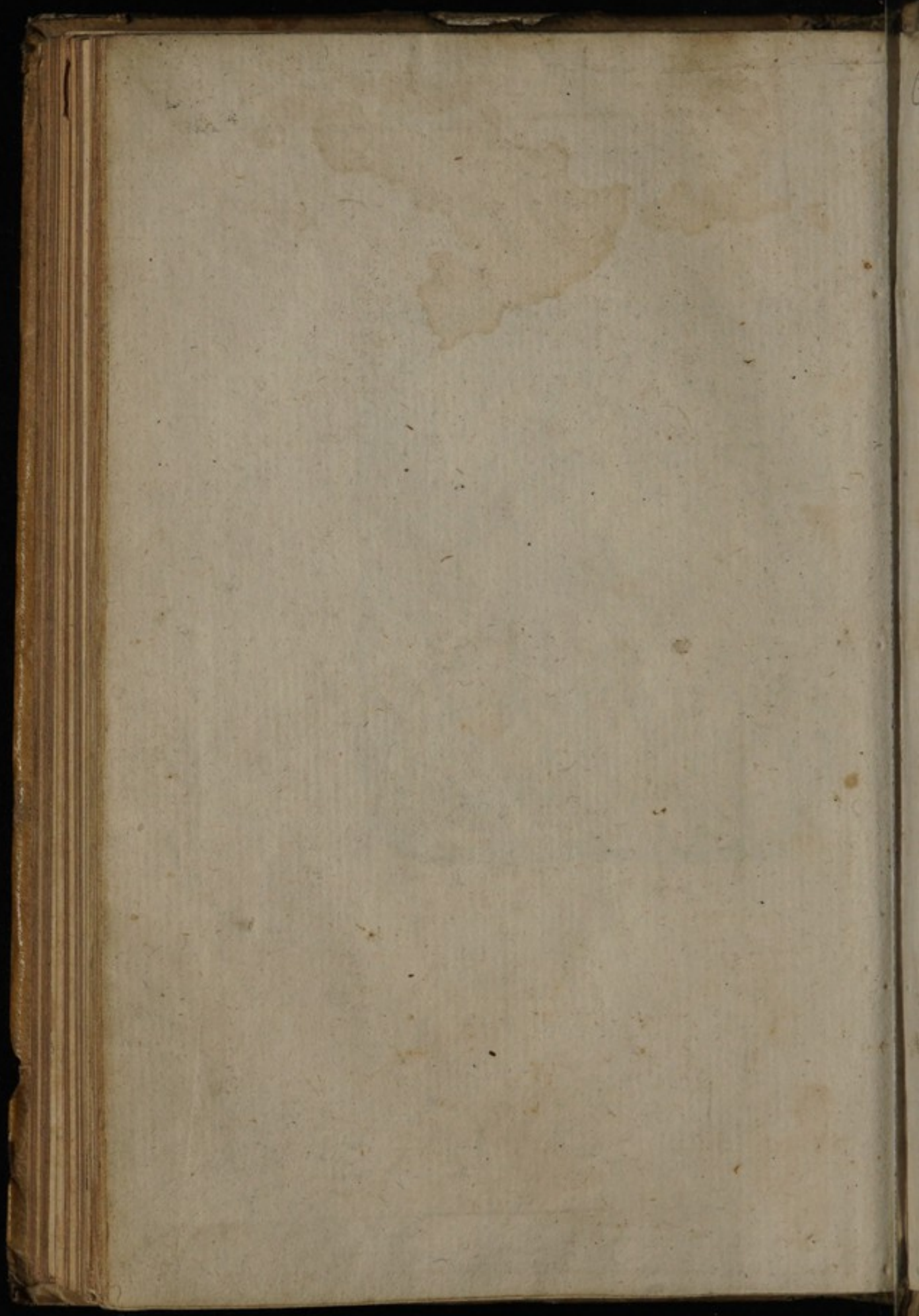
Quando primum horologia.) De horologij inventione Vitruuius libro nono de architectura & Polidorus libro secundo de rebus inuentis capite quinto.

F I N I S.

BASILEAE, EX OFFI-
CINA HENRIC PETRINA
Anno Salutis humanæ M.
D. LXIX. mense
Augusto.

Compl

2 in 168

se

